

ezt a remekét, amelyben egy hajdani csodálója, Goethe, „a fönség és a kecsesség, a hatalom és a báj szövetkezésének” illusztrációját látta.

A kép, amely Kolozsvárról él bennem, már csak azért is hasonlít képzeletemben Strasbourghoz, mert a két egymástól oly messze eső város ugyancsak a pluralisztikus civilizációnak gyermeke, a stílusok éppúgy keverednek épületeiben, mint az emberek, vallások, nyelvek, etnikumok kerületeiben. Ha Strasbourg évezredes történelmét a germánok és franciák civakodása töltötte be, egyetemeinek alapköveit francia király rakatta le, mielőtt a német nyelvi művelődésnek és nemzeti tudatra ébredésnek egyik központja lett.

Nem felejthetjük el, hogy egy Johann Wolfgang Goethe nevű diák az egyik szálló lépcsőházában ott találkozott az éppen könnyzacskó-gyulladásban szenvedő Herderrel, aki nemcsak az elzászi népi költészetre, hanem az óhéber költészetre is felhívta figyelmét, és akitől megtanulta, amit az erdélyi magyarság tudósai, írói és költői, Apáczai Csere Jánostól Áprily Lajosig és Kányádiig ugyancsak tudatosítottak, hogy a költészet nem magánügy és magán-szórakozás, hanem Welt- und Völkergabe, népügy és világadoottság. Strasbourg története arra tanít, hogy uraságok múlnak, de a nép, az emberség és a műalkotás marad, ha ügyelnek rájuk. Egyenruhák váltakoztak, de a város képe nagy vonalaiban az maradt, amivé a strasbourg Hausmann, a francia Gayot intendáns, a középkori sikátorokat áttörve, de a lényeges értékeket megtartva, már a XVIII. század vége felé korszerűsítette.

Kolozsvár és Strasbourg. Elzász és Erdély. Három háború folyt Elzász birtokáért. A francia uralom éppúgy rajta hagyta nyomait, mint a vilmosi császárság, és a náci ütötte sebek ma sem gyógyultak be egészen. De, és itt a példa – Strasbourg többé nem Erisz almája, hanem a német és francia géniusz kibékülésének, az európai egységnek a szimbóluma, az Európa Tanácsnak, az Európa Parlamentnek székhelye. Strasbourgot a két nemzet kiengeztelődése tette igazában azzá, amire földrajzi helyzeténél és vegyes népességénél fogva hivatva volt. Életerőt, szorgalmat, jólétet, műveltséget sugárzó központtá.

Mi jobbat, szebbet kívánhatnék ikervárosának, Kolozsvárnak, mint hogy, ege kitisztul-tával, néki is megengedje a sors, hogy azzá legyen, amely szerepre hivatott: a magyarság és románság kibékülésének, együttélésének és Európába való közös illeszkedésének jelképe és központja.

(1990. 6.)

FRANZ HODJAK

Törvényszerűség

a hangjukat változtató utcák
a fényt
nem teszik barátságosabbá.
a megváltozott hang
az átfutó macskát nem teszi eleveenebbé.
a barátságtalan fény
megváltoztatja az utcákat.
az utcák megváltoztatják a macskákat.

Minden határokon át

Wulf Kirsten a sörét, én a magamét ittam.
Ő Weimarban, én meg itten.

Jancsik Pál fordításai

(1990. 6.)